

Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning.

SYNSPUNKT

Hvis EU har vilje til at styrke klimatilpasningen, hvorfor er der så ikke sket mere?

Klimatilpasning 22. november kl. 05:30

EU spiller en nøglerolle, når det gælder klimatilpasning. Men klimatilpasningen har længe været 'lillebror' i klimapolitikken. Det skriver chefkonsulent på Region Midtjyllands kontor i EU, Birgitte Karnø Frederiksen, i dette synspunkt. Illustration: Jean-Christophe Verhaegen/EU.

Birgitte Karnø Frederiksen

Chefkonsulent, [Region Midtjylland i EU](#)

Indsatsen for at skabe et mere klimarobust Europa fylder mere og mere i EU, og der er en stærk vilje for eksempel i Europa-Kommissionen for at styrke indsatsen. I dette synspunkt tegner vi

et billede af, hvor udviklingen har bevæget sig hen – og baggrunden for den.

CDEU er Midtjyllands EU-kontor med base i Bruxelles. Vi rådgiver myndigheder, vidensinstitutioner og virksomheder i Midtjylland om EU's programmer. CDEU er selv med i projekter – herunder i fyrtårnsprojektet LIFE Coast 2 Coast Climate Challenge, hvor vi har en særlig forpligtelse til at følge den europæiske klimadagsorden.

Indsatsen for at skabe et »klimarobust samfund, som er helt tilpasset til de uundgåelige konsekvenser af klimaændringerne« (definition jf. EU's seneste klimatilpasningsstrategi) har kun et par årtier bag sig og er fortsat relativt uforpligtende for medlemslandene.

Det skyldes, at flere medlemslande modsætter sig at give EU lovgivningskompetencer på klimatilpasningsområdet, eftersom det aldrig har været et klassisk EU-lovgivningsområde sammenlignet med for eksempel klimaforebyggelse, energibesparelser, landbrug, miljø.

Interessen for klimatilpasning er stigende

Men der er andre, der presser EU for at gøre mere for klimatilpasning. Og det er de europæiske byer, kommuner og regioner. De ser mod EU for at få støtte og opbakning til deres klimatilpasningstiltag.

På grund af den stadig større interesse for at afbøde klimaforandringerens mere og mere graverende karakter er der blevet vedtaget to klimatilpasningsstrategier i henholdsvis 2013 og 2021. Strategierne er blevet gradvist mere sammenhængende.

De kan ikke forpligte medlemslandene, men til gengæld bliver klimatilpasning indbygget i de politikområder, hvor EU faktisk kan

lovgive (jf. eksemplerne ovenfor). Det betyder, at der faktisk sker noget – uden at det flages som klimatilpasning isoleret set.

Klimatilpasning er på mange måder klimapolitikens 'lillebror', hvilket skyldes andet end medlemslandenes modstand. Det har nemlig været svært for EU at få hold på sammenlignet med de andre politiske områder.

Behovene for tilpasning er uforudsigelige, og EU rummer 27 medlemslande med 450 mio. mennesker, tusindvis af kommuner, hundredvis af regioner og uendeligt mange byer, der i et klimatilpasningsperspektiv har hver deres udfordringer og erfaringer. Blandt andet derfor har EU fokuseret på den vidensopbygning, der skal til for at skabe en sammenhængende indsats.

Klimatilpasning er del af EU's klimapolitik – på godt og ondt. Selvom langt de fleste EU-midler er gået til forebyggelse (mitigation), drager tilpasning faktisk fordel af at blive set i en generel klimasammenhæng: EU er den stærkeste klimaaktør globalt, og både i kraft af at være verdens største handelsblok og i forhandlingerne i COP-regi spiller EU en afgørende rolle i arbejdet for højere klimastandarder. I Paris-aftalen er klimatilpasning da også indskrevet med en forpligtelse til landene om at lave klimatilpasningsplaner.

Klimatilpasningsstrategien fra 2021 er del af European Green Deal, som EU lancerede i december 2019. Og i Klimaloven, som det juridisk bindende grundlag for European Green Deal (også fra 2021), forpligter EU-landene sig ikke alene til at arbejde for klimaneutralitet i 2050, men også til at overholde Paris-aftalens krav om nationale klimatilpasningsplaner.

Klimatilpasningen kan betale sig

Klimatilpasningens øgede vægt i EU og på globalt plan skyldes naturligvis de stadigt mere alvorlige konsekvenser af klimaforandringerne. Vurderingen af omkostningerne ved ikke at gøre noget er da også steget fra skønsmæssigt 2 mia. euro i 2013, da EU vedtog den første strategi, til 12 mia. euro i 2021.

Den Europæiske Investeringsbank (EIB) har skønnet, at der er et årligt investeringsbehov på mellem 35 og 500 mia. euro. EIB er udnævnt til EU's klimabank med et særligt blik på infrastruktur, samtænkning af klimatilpasning i andre lån samt teknologi.

Klimatilpasningsstrategien fra 2021 har fire målsætninger: for det første bør klimatilpasning være "smartere" og bygge på digital innovation, herunder med bedre brug af data, modeller og styringsværktøjer.

For det andet skal klimatilpasning være mere systemisk og indtænkes både på finansøkonomisk niveau og indlejres i lokale klimatilpasningsindsatser samt gerne gøre brug af naturbaserede løsninger.

For det tredje skal indsatsen ske hurtigere, og endelig for det fjerde skal den globale indsats styrkes.

Men lige så vigtig som selve strategien er de projektmidler, EU har afsat i sine programmer: både i programperioden fra 2013 til 2020 og den indeværende fra 2021 til 2027 er 30 % øremærket til klimaindsatsen – og i nogle programmer betragteligt mere end det.

I verdens største forsknings- og innovationsprogram, Horizon Europe på 95 mia. EUR skal for eksempel 35 % anvendes på klimaformål, inklusive klimatilpasning. Der er ydermere oprettet en såkaldt 'Mission on adaptation to climate change', der arbejder med regioner og byer, der vil udvikle deres klimatilpasningsindsats og lære af hinanden.

Et andet vigtigt program er EU's natur-, miljø- og klimaprogram, LIFE, som udelukkende støtter grønne projekter. Det har fået en budgetforøgelse på 60 % og er nu oppe på 950 mio. euro. Allerede i sidste programperiode støttede LIFE ca. 100 projekter omhandlende forskellige aspekter af klimatilpasning.

Til slut bør nævnes Interreg-programmet, hvor flere underprogrammer fokuserer på tilpasning, og Erasmus+, hvor det er muligt at lave uddannelse til gavn for klimaet.

I Danmark har vi været gode til at bruge EU's muligheder inden for klimatilpasning – LIFE Coast 2 Coast Climate Challenge er et eksempel på det. Der er ingen tvivl om, at dette betydningsfulde arbejde fortsætter – også med støtte fra EU.

Vil du bidrage til debatten med et synspunkt? Så skriv til vores PRO debatredaktion på pro-sekretariat@ing.dk

Klimatilpasning

EU

Klima
